

Enhed
Handicap

Sagsnr.
2023 - 4714

Doknr.
740354

Dato
18-08-2023

Høringsnotat - forslag om lov om ændring af lov om frikommunenetværk (Forlængelse af udvalgte forsøgsmuligheder m.v. i Frikommuneforsøg II og rettelse af fejl i underretningspligten, satser m.v. i barnets lov)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden 29. juni 2023 til den 15. august 2023 været sendt i høring hos:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, Det Centrale Handicapråd, 3F – Fagligt Fælles Forbund, Favrskov Kommune, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Handicapbranchen Danmark, Herning Kommune, HK/Kommunal, Holstebro Kommune, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsorganisationen for Sociale Tilbud – LOS, Randers Kommune, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Unge med Handicap, Silkeborg Kommune, Sjældne Diagnoser, Skive Kommune, Socialpædagogernes Landsforbund, ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund og Ældre Sagen, Aabenraa Kommune.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer, hvoraf 5 har givet bemærkninger:

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Danske Ældreråd, Institut for Menneskerettigheder, KL Kommunernes Landsforening, Rigsrevisionen, Randers Kommune, Ældre Sagen.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar samt Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger hertil.

2. Ændringer på baggrund af høringssvarene

Der er ikke foretaget ændringer i lovforslaget på baggrund af de modtagne høringssvar.

Efter høringen er der foretaget enkelte præciseringer i bemærkningerne til lovforslagets del om ændring af lov om frikommunenetværk og tilføjet tre yderligere ændringsforslag i frikommunenetværksloven af teknisk karakter.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet er under høringen blevet opmærksom på behov for rettelse af nogle fejl i barnets lov og vurderer, at disse ændringer mest hensigtsmæssigt kan indarbejdes i lovforslaget, som i udkastet, der er sendt i høring, kun indeholdt et forslag om en ændring af lov om frikommunenetværk. Derfor er der efter høringen indarbejdet en række forslag om rettelse af fejl i barnets lov. Disse forslag har ingen betydning for dele af lovforslaget, der vedrører ændring af lov om frikommunenetværk. Lovforslagets titel er derfor også ændret til forslag til lov om ændring af lov om frikommunenetværk og barnets lov (Forlængelse af udvalgte forsøgsmuligheder m.v. i Frikommuneforsøg II og rettelse af fejl i underretningspligten, satser m.v. i barnets lov).

3. Bemærkninger i høringssvarene

Støtte til forlængelse af gyldighedsperioden for forsøg og ønske om udbredelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi generelt

Dansk Industri, KL og Randers Kommune støtter alle forslaget om en forlængelse af gyldighedsperioden.

Dansk Industri finder, at øget brug af velfærdsteknologi er en oplagt mulighed for at frigive plejepersonalets tid og ressourcer uden at gå på kompromis med kvaliteten eller borgernes privatliv og værdighed. Ifølge Dansk Industri vil en forlængelse af gyldighedsperioden for forsøgsmulighederne give mulighed for at fortsætte eksisterende forsøg og sikre den rette dataindsamling og evaluering som grundlag for at udbrede løsningerne. DI ser frem til, at løsningerne udbredes til generelle ordninger via ny lovgivning og støtter generelt et øget fokus på og incitament til brug af velfærdsteknologi. DI peger på, at fordelene ved velfærdsteknologi også bør udnyttes på andre velfærdsområder.

KL bemærker, at foreningen bifalder, at overvejelser om, hvorvidt de relevante forsøgsmuligheder helt eller delvist skal videreføres som generelle ordninger, gøres som led i arbejdet med revision af reglerne om magtanvendelse i lov om social service. KL bemærker desuden at, foreningen bakker kraftigt op om, at der indføres en varig og generel hjemmel for alle kommuner til at arbejde med de typer velfærdsteknologiske løsninger, som er brugt som led i frikommuneforsøgene, og som ifølge KL muliggør en bedre og mere værdig hjælp og støtte til den enkelte borger.

Randers Kommune bemærker, at kommunen løbende arbejder med afprøve og indføre tryghedsskabende teknologier, og vurderer ud fra erfaringerne, at mulighederne for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi med fordel kan udbredes til andre situationer end de som er mulige ifølge de gældende regler.

Social-, Bolig-, og Ældreministeriet har noteret sig bemærkningerne og bekræfter, at det fortsat forventes, at overvejelser om regler for brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi vil indgå i forhandlingerne om magtanvendelsesreglerne i serviceloven.

Behov for tydeliggørelse af målgrupper og overensstemmelse med handicapkonventionen

Institut for Menneskerettigheder henviser til instituttets tidligere høringssvar til høringen om det lovforslag¹ om ændring af lov om frikommunenetværk, som indførte de relevante forsøgsmuligheder (§§ 14, 14 b, 14 c, 14 e og 14 f). I det tidligere høringssvar bemærkede instituttet overordnet, at magtanvendelse i

¹ L220, FT-samling 2017-18 vedtaget som lov nr. 749 af 8. juni 2018

form af særlige døråbnere, personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning, herunder anvendelse af søvnmonitoreringsteknologi, har karakter af indgreb i privatlivet, retten til selvbestemmelse og den personlige integritet og at forsøgsmulighederne dermed berører personer med handicaps grundlæggende rettigheder.

Institut for Menneskerettigheder fremhæver i det nye hørings svar, at instituttet henviser til sine tidligere bemærkninger og anbefalinger til forsøgsordningerne, som fortsat gør sig gældende. Institutet bemærker, at særligt følgende bemærkninger fra det tidligere hørings svar fortsat er aktuelle: At princippet om støttet beslutningstagning i FN's handicapkonventions artikel 12 understreges, at målgrupperne for forsøgshjemlerne præciseres, at det gøres til en betingelse for anvendelse af frikommunenetværkslovens § 14 b, at den pågældende ikke modsætter sig, og at det gøres til en betingelse for anvendelse af frikommunenetværkslovens § 14 c, at den pågældende ikke modsætter sig, og at der indhentes samtykke fra nærmeste pårørende eller værge.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet bemærker, at der med det aktuelle lovforslag ikke lægges op til at ændre indholdet i de relevante forsøgsbestemmelser, men udelukkende foreslås en forlængelse af gyldighedsperioden. Ministeriet henholder sig således til det daværende Børne- og Socialministeriets bemærkninger i høringsnotatet² til lovforslaget til den lovændring, som indførte bestemmelserne, hvori Børne- og Socialministeriet bl.a. angiver: "Til Institut for Menneskerettigheders anbefaling om, at der redegøres for forslagens forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, skal Børne- og Socialministeriet bemærke, at ministeriet ved udarbejdelsen af lovforslag forholder sig til relevante internationale konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har tiltrådt, herunder også Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, således at der sikres overensstemmelse med internationale forpligtelser. Dette er også sket ved udarbejdelsen af dette lovforslag. Sædvanligvis henvises der dog ikke hertil i lovbemærkningerne, hvilket der heller ikke findes grundlag for i dette tilfælde. I forlængelse af ovenstående findes der ikke grundlag for i lovforslaget at indskrive en henvisning til princippet om støttet beslutningstagning i handicapkonventionens artikel 12, som foreslået af Institut for Menneskerettigheder."

I forhold til instituttets bemærkning om præcisering af målgruppen henholder Social-, Bolig- og Ældreministeriet sig ligeledes til de tidligere bemærkninger fra Børne- og Socialministeriet, som bemærker at: "det ikke vurderes hensigtsmæssigt at indskrænke målgrupperne til fx mennesker med demens, som foreslået af instituttet. Det vurderes således, at anvendelsen af de omfattede teknologiske løsninger potentielt kan give værdi for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, uanset om deres funktionsnedsættelse fx er resultatet af en erhvervet mental svækkelse, eller om den er medfødt. Der foretages således ikke ændringer på baggrund af forslaget."

I forhold til instituttets bemærkning vedr. frikommunenetværkslovens § 14 b (særlige døråbnere) om, at det bør gøres til en betingelse for anvendelse af § 14 b, at den pågældende ikke modsætter sig, henholder Social-, Bolig- og Ældreministeriet sig til bemærkningerne fra Børne- og Socialministeriet: "Det er ministeriets vurdering, at en sådan betingelse ikke er forenelig med forsøgets formål, ligesom betingelsen heller ikke fremgår af de eksisterende magtanvendelsesregler i servicelovens jf. § 125, stk. 3. Ministeriet vurderer, at der ikke er fagligt belæg for at skærpe betingelserne for anvendelse af særlige døråbnere efter frikommunenetværksloven i forhold til betingelserne herfor

² <https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L220/bilag/1/1878610.pdf>

efter serviceloven. Det bemærkes, at det med det foreslåede stk. 3 er præciseret, at forudsætningen for forsøg efter stk. 1. er, at der indhentes samtykke fra borgerens nærmeste pårørende eller fra en værge.”

Ift. bemærkningen vedr. § 14 d (brug af personlige alarm- og pejlesystemer samt situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning over for børn og unge) henholder Social-, Bolig- og Ældreministeriet sig også til bemærkningerne fra Børne- og Socialministeriet: ”For så vidt angår Institut for Menneskerettigheders ønske om, at det gøres til en betingelse for indgreb efter § 14 d, at der indhentes samtykke fra nærmeste pårørende eller værge, mener ministeriet, at principperne for inddragelse af værger i servicelovens eksisterende bestemmelser om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer også bør finde anvendelse i frikommuneforsøg herom, da der ikke ses at være fagligt belæg for at differentiere her. Den ønskede ændring gennemføres derfor ikke. På samme baggrund er der ikke fundet grundlag for at imødekomme forslaget om at indsætte en betingelse om, at der aldrig må anvendes personlige alarm- og pejlesystemer, hvis borgeren modsætter sig dette. Også her er det vurderet, at der ikke er fagligt belæg for at basere frikommunenetværksloven på andre principper end principperne bag § 125 i serviceloven. Udformningen af servicelovens § 125 afspejler en balance mellem hensynet til at begrænse indgreb i selvbestemmelsesretten for borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne til det absolut nødvendige, og samtidig sikre kommunalbestyrelsen mulighed for at udøve sin omsorgspligt over for denne målgruppe ved at anvende personlige alarm- og pejlesystemer i afgrænsede perioder og under visse betingelser.”

Behov for ensretning af muligheder for hhv. offentlige og private leverandører.

Dansk Erhverv støtter generelt op om forsøgsmuligheder inden for socialområdet, som kan være med til at understøtte og effektivisere opgaveløsningen for medarbejderne.

Dansk Erhverv finder det dog det kritiske, at lovforslaget ikke giver ikke-offentlige leverandører samme mulighed for at anvende forsøgsmulighederne. Ifølge Dansk Erhverv indebærer den manglende ligestilling mellem offentlige og ikke-offentlige leverandører, at et stort antal af kommunernes borgere, som modtager hjælp fra ikke-offentlige leverandører ikke vil kunne få samme hjælpemuligheder, som de borgere, der modtager hjælp fra kommunen.

Dansk Erhverv anbefaler, at ikke-offentlige leverandører skal ligestilles med kommunale leverandører, og derfor også have mulighed for at ansøge om at afprøve forsøgsmulighederne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet bemærker at, det fremgår af § 14 i lov om frikommunenetværk, jf. lovbekendtgørelse nr. 831 af 25. juni 2028, at ministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune i frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde kan træffe afgørelse om i en afgrænset periode at anvende situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning for en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a i lov om social service, der har ophold i en boform efter lov om social service eller en plejebolig efter lov om almene boliger eller en friplejebolig efter lov om friplejeboliger el.lign., hvis den pågældende ikke modsætter sig dette og det samlet set vurderes som det mest hensigtsmæssige middel til at tilgodese hensynet til borgeren, herunder hensynet til borgerens værdighed og selvbestemmelse samt behovet for at drage omsorg for borgeren. Det er desuden en forudsætning, at der indhentes samtykke fra borgerens nærmeste pårørende eller fra en værge, jf. værgemålslovens § 5. Tilsvarende fremgår af de gældende § 14 b og § 14 f.

Den gældende bestemmelser indebærer således, at forsøgene ikke er forbeholdt offentlige leverandører, jf. understregningen. Bestemmelsen blev indført med lov nr. 749 af 8. juni 2018.

Ministeriet bemærker desuden, at formålet med den foreslåede forlængelse er at give mulighed for, at det i forbindelse med kommende forhandlinger om magtanvendelsesreglerne overvejes om indholdet af forsøgsmulighederne, dvs. mulighederne for brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi, helt eller delvist skal udbredes til generelle ordninger. Sådanne ordninger forventes, at blive en del af reglerne om magtanvendelse i serviceloven, som i givet fald vil omfatte både offentlige og ikke-offentlige leverandører.